

EVANGELISATIE, EN DAARNA

Kees Slijkerman

Als mensen geraakt worden door het evangelie, en ze willen daarna verder komen op de weg van Christus, is er dan voor hen begeleiding?

Om deze vraag te beantwoorden heb ik geen systematisch praktijkonderzoek gedaan maar begin ik met (1) enkele typerende praktijkvoorbeelden. Daarna iets over (2) 'Waar het om gaat, het eigenlijke missiewerk'; (3) de rolverdeling tussen de Heilige Geest, de evangeliserende gelovigen en de priesters; (4) de ondersteunende geloofsgemeenschap; en (5) de vraag of we toch dweilen met de kraan open.

1. PRAKTIJKVOORBEELDEN

Na kloosterbezoek

Een man van 45 komt 'toevallig' langs een benedictijns klooster, gaat naar binnen, krijgt contact, komt vaker terug en komt tot geloof in Christus. Hij was als kind gedoopt in een rooms-katholieke parochie en kreeg daarna geen geloofsopvoeding. 'Toen de sociale druk om naar de kerk te gaan wegviel, gingen mijn ouders niet meer naar de kerk', zegt hij. Geraakt door wat hij in het klooster vindt, verbindt hij zich als oblaat aan het klooster en zoekt hij contact met christenen in zijn woonplaats. De zondagsvieringen in zijn parochie bieden hem niet echt wat hij zoekt. Na een paar jaar vindt hij dat meer in een baptistengemeente. Hij blijft ook het klooster bezoeken en van een van de monniken krijgt hij regelmatig geestelijke begeleiding. De monnik daagt hem uit niet zomaar weg te blijven uit de parochie, maar een gesprek aan te vragen met een pastor in eigen parochie. Dat gesprek doet veel goeds. De pastor nodigt hem uit om deel te gaan nemen aan een Bijbelleesgroep in de parochie en noemt ook de katholieke charismatische gebedsgroep. Hij maakt kennis met beide groepen. In de Bijbelgroep, die maandelijks bijeenkomt, valt hem de eerste keer op dat de deelnemers elkaar al goed lijken te kennen. Gaat hij zich daar thuis voelen? Alle aandacht gaat naar het samen Bijbellesen, lectio divina. Onderling contact is een mogelijk 'bijproduct'. Maar doordat ieder eerlijk vertelt wat de Bijbeltekst bij hem of haar oproept ontstaan er al snel contacten van hart tot hart. De gebedsgroep komt elke twee weken samen en begint steeds met een half uur ontmoeting,

koffie/thee, bijpraten. Ook daar komt hij nu graag, al maken zijn gezinsomstandigheden het niet altijd mogelijk.

Hij werkt ook nog mee aan de Alpha-cursus van de baptistengemeente, waarin hij veel vriendschap ondervindt. Wat hem echter raakt in de begeleiding die de monnik geeft is het advies om 'daar te bloeien waar je geplant bent'. Ooit gedoopt in de Rooms-katholieke Kerk wil hij aan die Kerk gaan bijdragen. Nu gaat hij op zondag weer naar de Eucharistie. Hij gaf toestemming bovenstaande gegevens over hem te publiceren en schreef daar bij: 'Als ik die begeleiding niet had gehad, dan was ik uit mijn geloof gevallen of extreem geworden'. Zo belangrijk is dus goede begeleiding.

Dit is een voorbeeld van een geslaagde begeleiding van iemand die ergens op af durft te stappen en die gemakkelijk honderd kilometer reist om begeleiding en geestelijk voedsel in een klooster te krijgen.

Na een Alpha-cursus

Tijdens de bisschoppensynode over evangelisatie, in oktober 2012, kwam naar voren dat de Alpha-cursus tot nu toe een van de weinige goed werkende methodes voor evangelisatie is. Deze cursus heeft al veel dopelingen voortgebracht. Maar de aansluiting bij de plaatselijke parochie gaat niet altijd direct goed. Pas bekeerden en andere parochianen verstaan elkaar soms niet. Dat komt mede doordat veel parochianen een 'ongodsdienstig katholicisme' of 'cultureel katholicisme' aanhangen. Misschien is dat eigen aan grote volkskerken en aan kerken die al gedurende meerdere generaties gevestigd zijn. Dr. Toke Elshof brengt het toenemende 'ongodsdienstig katholicisme' ter sprake in haar proefschrift 'Van huis uit katholiek'. Het ongodsdienstige katholicisme is gericht op behoud, in plaats van openheid voor transformatie. Het is meer geneigd het vreemde buiten te sluiten. 'Er lijkt zich een postgodsdienstig katholicisme te ontwikkelen dat op het vlak van de vormgeving overeenkomsten met de katholieke godsdienst vertoont maar dat

zich op het vlak van de betekenisgeving daar van onderscheidt', aldus Elshof in haar dissertatie, geciteerd in Rkkerk.nl in februari 2009 (zie 0328 op www.stucom.nl). Dit gegeven is belangrijk om botsingen van belevingswerelden te begrijpen en te hanteren.

Een voorbeeld:

Dr. Sake Stoppels, universitair docent kerkopbouw en diaconiek aan de VU, schrijft: 'In ons dorp was een jonge vrouw via de Alphacursus bewust tot geloof gekomen en toetreden tot de plaatselijke parochie. De pastores wijdden haar verder in in geloof en kerk en zij bereidde zich serieus en met verwachting voor op haar doop. Vanuit de parochie werd echter door sommige zeer betrokken leden wat lacherig of zelfs schamper gedaan over haar bekering.' (Uit Geestkracht, Bulletin voor Charismatische Theologie nr. 66; 2-2010)

Evangelisatie kan, als het goed gaat, bewust bekeerde gelovigen opleveren. Zij moeten daarna aansluiting vinden in de grotere gemeenschap van de kerk, die voor een (groot?) deel bestaat uit mensen die niet bewust een bekering tot God hebben meegemaakt. Ze zijn wel gesacramentaliseerd, maar niet geëvangeliseerd.

Geraakt door de Eucharistie

Nog zo'n voorbeeld:

Een protestantse vrouw van 50 komt in contact met de charismatische vernieuwing in de Rooms-katholieke Kerk en verdiept zich in het katholieke geloof. Omdat ze steeds meer gaat verlangen naar de Eucharistie, en daarin ook de Hostie wil ontvangen, besluit ze rooms-katholiek te worden. De voorbereiding gebeurt binnen het kader van een kerkelijke beweging. Daarin komt ze katholieken tegen voor wie hun relatie met de Heer, persoonlijk gebed, Bijbellezen en de sacramenten erg belangrijk zijn geworden. In haar woonplaats zoekt ze aansluiting bij de rooms-katholieke parochie. Om contacten te krijgen gaat ze op het koor. Medekoorleden vinden het maar vreemd dat ze katholiek is geworden omwille van de Eucharistie. Ze reageren verwonderd in de zin van 'wat je dáár nou in ziet ...?'

Catechumenaat

In onze Rooms-katholieke Kerk is de meest voorkomende manier van begeleiding aan mensen die geraakt zijn door het evangelie wellicht het catechumenaat. In een catechumenaatsgroep komen ze echter niet alleen mensen tegen die allemaal geraakt zijn. Ook mensen die niet zijn geraakt door het

evangelie of door de Heer, maar wel geïnteresseerd, kunnen meedoen. En ook een huwelijk met een rooms-katholieke partner kan het voornaamste motief zijn. Het catechumenaat bestaat dan uit een serie bijeenkomsten om mensen voor te bereiden op toetreding tot de Kerk, doopsel en/of vormsel. Die bijeenkomsten kunnen een heel jaar beslaan. In dat jaar krijgen de deelnemers persoonlijk aandacht van een pastor. Als het in groepsverband gebeurt, krijgen ze in dat jaar ook aandacht van groepsgenoten. Na dat jaar valt die aandacht weg.

Als er geen groep gevormd kan worden van toetreders of doopleerlingen, omdat er maar één kandidaat is, dan kan er rond die ene kandidaat een gelegenheidsgroep gevormd worden met een aantal geëngageerde christenen. Dr. Wilfried Hagemann doet deze suggestie en vertelt hoe dat gaat in de praktijk (0298 op www.stucom.nl). Hij stelt dat catechese moet worden aangeboden in een groep waarin men leeft wat God wil. Jezus bood daartoe zijn levensruimte aan aan zijn leerlingen. Op deze manier groeit de geloofsleerling in in het leven van een geloofsgemeenschap. En dat is belangrijk, want hoeveel nieuwe katholieken gaan een jaar na hun toetreden tot de Rooms-katholieke Kerk nog regelmatig naar de kerk? Volgens dr. Mary Healy, docent aan het Heilig Hartseminarie in Detroit, stopt 50% binnen een jaar met regelmatige kerkgang.

2. WAAR HET OM GAAT

Het eigenlijke missiewerk

De evangelisatie waar ik in dit artikel op doel, wordt kernachtig omschreven door het Tweede Vaticaans Concilie in *Ad gentes 13*. Daarin staat dat elke mens wordt uitgenodigd tot dit groeiproces: *zich in geloof vrijwillig tot God bekeren, in Christus tot een persoonlijke omgang met God komen, de geestelijke weg opgaan en veranderen van gezindheid en levenswandel*. Al de hier genoemde woorden zijn belangrijk en vragen om een goede begeleiding en stimulans: geloof, vrije wil, bekering tot God, in Christus, persoonlijke omgang met God, de geestelijke weg opgaan, gezindheid veranderen, levenswandel veranderen.

Om het trinitarisch en duurzaam te maken kan hier nog aan toegevoegd worden het *gedoopt worden in de Heilige Geest*. Jezus riep niet alleen op tot bekering, maar kwam ook dopen met de Heilige Geest. Dr. Mary Healy omschrijft de doop in de Heilige Geest als een innerlijke openbaring van de liefde van God de Vader en de heerschappij van de verrezen Jezus, leidend naar

een veranderd leven in de kracht van de Heilige Geest en zijn gaven.¹

Het is relatief gemakkelijk om met aanwezig organisatorisch talent in het kader van nieuwe evangelisatie een filmavond of spreker te organiseren, en een viering met bijzondere zang en muziek. Dit soort activiteiten zijn echter maar een opstapje naar het eigenlijke werk: mensen persoonlijk bij God brengen en begeleiden naar een bewuste bekering. Een vertrouwelijke gelovige sfeer is daarvoor eigenlijk wel een voorwaarde. Als er een kleine groep bekeerden om de bekeerling heen staat, dan heeft het jonge plantje meer kans om op een beschutte plaats wortel te schieten, uit te groeien en niet overwoekerd te worden door distels. Een kleine groep, een aantal meelevende gelovigen die voor hem/haar bidden en soms met hun eigen geloofservaringen in praktische en principiële zaken kunnen helpen. Gelovigen die zich op hun beurt zeer bemoedigd weten door te zien dat God jonge aanwas geeft.

Zwak in West Europa

Mensen proactief begeleiden, als ze de geestelijke weg opgaan, dat staat misschien wel haaks op onze Nederlandse cultuur. Prof. dr. Benno van den Tooren onderzocht in 2012 in een serie werkcolleges aan de VU hoe in de verschillende werelddelen de samenhang is tussen charismatische vernieuwing en de cultuur. Het werk van de Geest neemt in verschillende culturen verschillende vormen aan. Toen in een afsluitend college gekeken werd naar West-Europa zei een uit Afrika afkomstige student dat hem in Nederland opvalt dat er weinig follow-up is. Hij bleek daarmee het volgende te bedoelen. Als in Afrika iemand voor het eerst op een zondag in een christelijke gemeente komt, dan zal die persoon persoonlijke aandacht krijgen. En niet alleen door een welkom bij binnenkomst en een gesprek na de dienst. Iemand van die gemeente - vaak de voorganger zelf - zal in de week na die dienst bij de nieuwkomer thuis op bezoek gaan en daar doorpraten over de verkondigde boodschap en/of de persoonlijke vragen.

In dat werkcollege waren alle westerse aanwezigen het er over eens dat we dit in Nederland niet zo doen. We 'respecteren ieders privacy', we 'dringen ons niet op'. Of laten we

---

¹ K. Slijkerman, *EUCCRIL 257* op www.isidor.se/ccreurope. Zie ook het boek *Baptism in the Holy Spirit* van ICCRS Doctrinal Commission, Rome 2012 (www.iccrs.org).

mensen soms teveel dobberen? Laten we hen aan hun lot over omdat we het al zo druk hebben?

In onze katholieke parochies is het probleem nog ingewikkelder. Een positief punt is namelijk dat je geheel vrijblijvend een Mariakapel kunnen binnenlopen of een eucharistieviering kunt meemaken, zonder dat iemand jou aanspreekt. Zoek je anonimiteit? Dan kun je die meestal wel vinden in een rooms-katholieke kerk. De keerzijde hiervan is dat we nieuwkomers nauwelijks of niet kunnen binnenleiden in een geloofsgemeenschap. In de parochie kennen we elkaar niet en spreken we nauwelijks met elkaar over ons persoonlijke geloof. In katholieke dorpsgemeenschappen kennen we elkaar misschien wel, omdat de sociale verbanden nog een katholieke gemeenschap bijeenbrengen. Maar dat betekent niet dat er ook geloofsgesprek plaatsvindt. Om gemeenschap te zijn moet je elkaar kennen. Om gelóofsgemeenschap te zijn moet je gemeenschappelijk geloof hebben.

Wie kan begeleiden?

Begeleiding op de geestelijke weg in Christus kan gegeven worden door mensen die zelf bovengenoemd groeiproces hebben doorgemaakt. Ze hebben zich vrijwillig bekeerd tot God. Ze hebben Christus aangenomen als hun Verlosser en Heer en als de weg naar God de Vader, hun oorsprong en bestemming. Ze zijn de geestelijke weg opgegaan zoals Paulus schrijft: 'Als u nu met Christus ten leven bent gewekt, zoek dan ook wat boven is, daar waar Christus zetelt aan de rechterhand van God. Zet uw zinnen op wat boven is, niet op het aardse' (Kolossenzen 3,1-2). Ze zijn andere mensen geworden, ze stemmen hun gedrag niet af op deze wereld, hebben een nieuwe gezindheid gekregen (vgl. Romeinen 12,2).

Wie deze weg als leerling van Christus gaat, heeft steun van andere christenen nodig en kan andere christenen tot steun zijn.

3. ROLVERDELING

Heilige Geest, gelovigen en priesters

Wat is er voor nodig om tot zo'n bekering te komen en tot het besluit die geestelijke weg op te gaan?

De eerste belangrijkste en blijvende rol is weggelegd voor de Heilige Geest. Die moet in iemand werken. En waar we die werking van de Geest in iemand waarnemen, daar kunnen we bij aansluiten.

We hoeven niet lijdzaam te wachten op de Geest. Als we God vragen met zijn Geest te werken in

mensen waar we mee in aanraking komen, dan mogen we erop vertrouwen dat God dat wil doen. Daar kunnen we aanhoudend om bidden. Het is aan de mens zelf zich open te stellen voor de Heilige Geest en het evangelie. Christenen in zijn/haar omgeving kunnen hem/haar inspireren. Ze kunnen contact leggen, uitnodigen, getuigen in daden en woorden.

Als iemand zich wil verbinden met de Kerk dan komt vroeg of laat de rol van de priester aan bod. Maar persoonlijke begeleiding en ondersteuning in het dagelijks leven kan een priester zelden bieden. Dat geeft niet. Als er maar een omringende geloofsgemeenschap is die voldoende aandacht geeft. Voor de sacramenten, bij moeilijke pastorale vragen en bij grotere levensbeslissingen moet wel een beroep op een priester gedaan kunnen worden.

Omgekeerde volgorde

De vraag die me door de redactie van *Communio* werd voorgelegd was: *'Als mensen geraakt worden door het evangelie, en ze willen daarna verder komen op de weg van Christus, is er dan voor hen begeleiding?'*

Deze vraag lijkt uit een beleidskamer te komen. De achterliggende gedachte zou kunnen zijn: 'Stel dat we inderdaad zouden gaan evangeliseren. En stel dat er inderdaad mensen geraakt worden, is er dan voor hen begeleiding?'

Volgens pastoraal theoloog Klemens Armbruster - in het tijdschrift *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* mei 2012* - wordt vaak gedacht dat evangelisatie zo verloopt:

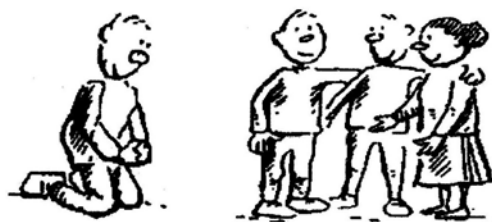

Iemand hoort het evangelie, bijvoorbeeld in een geloofscursus. Hij begint te geloven en zoekt daarna een gemeenschap.

Maar volgens Armbruster gaat het in de praktijk zo:

Iemand heeft contact met een christen. Hij ontmoet de gemeenschap van die christen en hoort hun evangelie.

Hij begint te geloven en wordt deel van die gemeenschap.

Dit lijkt mij inderdaad het organische verloop, de meest voorkomende volgorde.

Daarom moet er voor vruchtbare evangelisatie eerst een gelovige gemeenschap zijn van mensen die het evangelie, de verlossing door Jezus Christus, zelf hebben ervaren en kunnen uitleggen aan belangstellenden.

De kloostergemeenschap waar dit artikel mee begon is kennelijk zo'n gemeenschap. En ook een team dat de Alpha-cursus verzorgt kan (tijdelijk) zo'n gemeenschap zijn. Een Alpha-team bestaat uit bidders, kokers, mensen die kleine gespreksgroepjes leiden, mensen die een getuigenis of een onderrichting geven, et cetera. De Alpha-cursus blijkt wereldwijd in allerlei kerkelijke kringen - ook in gevangenissen - heel goed te werken. De bijeenkomsten beginnen steeds met een maaltijd, wat niet altijd te realiseren is. Het Katholiek Alpha Centrum in Den Haag zorgt voor de nodige toerusting en ondersteuning².

Er zijn meer van dergelijke geloofsvormingen. Klemens Armbruster werkt in Duitsland mee aan een vergelijkbaar cursuspakket dat deels in het Nederlands is vertaald: het WeG-project met de vormingen *Opnieuw beginnen* en *Jonge wijn in nieuwe zakken*³. Helaas zijn er in Nederland en Vlaanderen nauwelijks lokale teams gevormd om deze vorming te geven. Alleen in het bisdom Hasselt wordt er systematisch aan gewerkt met diocesane ondersteuning.

In het WeG-project kunnen de in *Ad gentes 13* genoemde elementen goed een plaats krijgen, als er een gelovige gemeenschap mee aan de slag gaat. Een kleine gemeenschap van mensen die primair niet óver het geloof spreken maar vanuit het geloof. Mensen die hebben leren reflecteren

² De website voor organisatoren is www.rk-alpha Centrum.nl. Voor zoekers: www.hoevindjeGod.nl (met begeleiding via internet door een e-coach bij de cursus *Waarom Jezus?-rk*).

³ Onder 0370 op www.stucom.nl meer van Klemens Armbruster. Onder 0355 en 0354de op www.stucom.nl meer over het WeG-project**, dat in Nederland ondersteuning heeft van *Officium catecheticum*.

op hun eigen bekering en anderen kunnen helpen tot bekering te komen en de geestelijke weg op te gaan.

4. ONDERSTEUNENDE GEMEENSCHAP

Geloofsvorming en kleine groepen zijn nodig om volwassenen te helpen groeien naar een volwassen geloof en om hen blijvend te steunen op de weg van het christelijke geloof. Dat is al tweeduizend jaar zo. Maar lange tijd had de Kerk in ons land de luxe omgeving van een min of meer gekerstende samenleving waarin het geloof ook via maatschappelijke socialisatieprocessen doorgegeven werd. Tegenwoordig werkt de socialisatie de andere kant op. Laat je je meenemen in wat overwegend gebruikelijk is in onze samenleving, dan ga je het christelijke geloof als achterhaald beschouwen en besteed je de zondagmorgen aan uitslapen, familiebezoek, sport of andere hobbies. De geestelijke weg volgen in Christus komt steeds meer aan op een bewuste keuze, persoonlijke omgang met God in Christus en steun vanuit kleine kring.

In het boek 'Kleine geloofsgroepen', onder redactie van prof. dr. Fred van Iersel en ondergetekende, wordt het waarom en hoe van *small Christian communities* uiteengezet⁴. Daar waar evangelisatie is ingebed in kleine groepen die nieuwe mensen verwelkomen en deelgenoot maken van hun persoonlijk en gezamenlijk gebed, daar kan de begeleiding op organische wijze geschieden. Als parochie zelf dit soort groepen niet hebben, dan zijn ze te vinden in kerkelijke bewegingen en nieuwe gemeenschappen. Prof. dr. E. Henau zei al in 1991 dat deze groepen 'aanleghavens kunnen zijn voor allen die opnieuw contact zoeken met de Kerk, maar tot hun ontgoocheling vaak geconfronteerd worden met een organisatie in plaats van een gemeenschap'⁵.

Priesters die regelmatig aanwezig zijn in dit soort groepen - op een meelevende en bemoedigende manier en zonder de leiding over te nemen - die zullen 'in de wandelgangen' en op afspraak veel zegenrijke begeleidingsgesprekken en biechtgesprekken kunnen voeren op cruciale momenten. Maar geestelijke begeleiding dient door meer mensen te worden gegeven. Een van de

initiatieven om meer mensen geschikt te maken voor het geven van geestelijke begeleiding is geweest de 'Cursus Reisgezel'. Deze cursus is ontwikkeld door de minderbroeder Jan van Beeck en werd de laatste keren gegeven door Bernadette Reefman ocds vanuit het Willibrordushuis in Den Haag. Zij biedt deze cursus nu aan vanuit het nieuwe Gebedshuis Bethanië te Tegelen⁶.

Het aanbieden van begeleiding hoort bij evangelisatieacties.

Als je iemand mag begeleiden naar een persoonlijke omgang met God in Christus, dan kan er een relatie van geestelijk ouderschap ontstaan. Die relatie is natuurlijk en kostbaar. Mariet Rijk, een vrouw van Bethanië, heeft in het centrum De Beiaard te Utrecht (www.beiaard-utrecht.nl) veel mensen persoonlijk begeleid bij hun toetreden tot de Rooms-katholieke Kerk. Zij heeft deze mensen ook steeds een vervolfbegeleiding geboden. 'Het geestelijk gesprek is niet gebonden aan de Initiatietijd. Het kan een leven lang aanwezig blijven. In dat geval is het ritme van de ontmoetingen natuurlijk anders: om de zes weken, eens in het half jaar, bij een retraite, om de paar jaar!' Mariet Rijk zei dit in haar lezing 'Christen worden, het begeleiden van geloofsleerlingen en doopleerlingen' (zie 0138 op www.stucom.nl).

5. NIET DWEILEN MET OPEN KRAAN

In mijn tijd van voorbereiding op dit artikel kwam ik twee bisschoppen tegen met wie ik over het onderwerp evangelisatie sprak. De ene zag het somber in omdat de boodschap van het evangelie zover afstaat van waar de mensen van tegenwoordig belangstelling voor hebben. De andere bisschop zag dat de kerk in West Europa in een moeras aan het wegzakken is. We zien onze geloofsgemeenschappen afkalven doordat steeds meer mensen stilletjes wegblijven. Dit roept de vraag op of we niet dweilen met de kraan open, als we evangelisatie-initiatieven ondernemen. Het antwoord is nee. Elke persoon die we door ons liefdevolle handelen en ons authentieke geloofsgetuigenis bij Christus brengen veroorzaakt terecht vreugde in de hemel en bij de gelovigen op aarde. We moeten er zeker mee doorgaan. Willen we echter dat onze geloofsgemeenschappen gaan groeien, dan is een bredere aanpak nodig.

⁴ K. Slijkerman en F. van Iersel (red.), *Kleine geloofsgroepen Wegen naar een vitale parochie*, Heeswijk 2011; 0349 op www.stucom.nl.

⁵ Prof. Dr. E. Henau c.p., *Geestelijke vernieuwingsbewegingen in deze tijd*, lezing 20 mei 1991 te Utrecht, 0331 op www.stucom.nl.

⁶ Gebedshuis Bethanië, Gulickstraat 2, 5931 LA Tegelen, tel. 077-37.44.286, e-mail bethanie@emmausconsult.nl.

Een aanpak die wereldwijd in allerlei kerkelijke gemeenschappen voortdurend door wetenschappelijk onderzoek bevestigd wordt is die van de *Natural Church Development*. Klemens Armbruster, werkzaam voor het bisdom Freiburg, zei me een fan te zijn van deze aanpak, waar in de rooms-katholieke kring tot nu toe weinig mee gedaan is.

Acht kwaliteitskenmerken

Een van de basisinzichten van *Natural Church Development* is dat een gemeenschap groeit als acht essentiële elementen, alle acht, voldoende ontwikkeld zijn. Een van die acht kwaliteitskenmerken is behoeftegerichte evangelisatie. Daarbij hoort de tekening van een ton die bestaat uit acht duigen.

De duig die het kortste is bepaalt hoeveel water er in de ton kan blijven staan. Lukt het de kortste duig langer te maken, dan pas groeit de inhoud. Uiteraard is er veel meer nodig om gezonde katholieke gemeenschappen te laten groeien, maar die acht kwaliteitskenmerken verdienen veel aandacht. Het zijn: *toerustend leiderschap, gavengebaseerde bediening, hartstochtelijke spiritualiteit, effectieve structuren, inspirerende samenkomsten, holistische kleine groepen, behoeftegerichte evangelisatie en liefdevolle relaties*⁷. Een korte beschrijving in katholieke

⁷ Een gratis Nederlandstalig mini seminar van NCD is te zien en horen op www.ncd-nederland.org. Meer over deze acht kwaliteitskenmerken in twee boeken van Christian A. Schwarz: *Natuurlijke gemeenteontwikkeling*, uitg. Gideon 1996, en *Kleur jouw wereld met Natuurlijke Gemeente Ontwikkeling*,

bewoordingen staat in bovengenoemd boek *Kleine geloofsgroepen*. Het zijn acht punten om aan te werken als we met evangelisatie blijvende vruchten willen voortbrengen en groei van onze geloofsgemeenschappen.

De groeiprincipes van *Natural Church Development* werken waarschijnlijk alleen in een gelovige gemeenschap waarin het percentage 'cultuurchristenen' niet te hoog is. *Natural Church Development* heeft meetmethodes om het niveau van alle acht kwaliteitskenmerken te meten. Daarbij gebruiken ze vragenlijsten die door minstens dertig deelnemers ingevuld moeten worden. Wie gericht werkt aan het verlengen van de kortste duig, bewerkt groei van de gemeenschap. Bij een volgende meting kan blijken dat een andere duig nu de kortste is. In Duitsland zijn deze vragenlijsten ook door rooms-katholieke parochies gebruikt. Soms was de uitslag zo negatief dat men het project staakte. Een goede aangepaste katholieke versie van deze vragenlijsten is er nog niet.

De in dit artikel genoemde Klemens Armbruster en Wilfried Hagemann waren sprekers tijdens het zevende en zesde Pastoraal congres. Het achtste Pastoraal congres, maart 2014 in Helvoirt, zal gaan over gemeenschapsspiritualiteit. Zie www.stucom.nl/pastoraalcongres.

Het gebruikte Bijbelcitaat is uit de Willibrordvertaling 1995.

Auteur

Kees Slijkerman (1955) is hoofdredacteur van *Bouwen aan de Nieuwe Aarde*, het tijdschrift van de Katholieke Charismatische Vernieuwing in Nederland (www.kcv-net.nl), secretaris van het *European sub-committee of ICCRS* (International Catholic Charismatic Renewal Services www.iccrs.org), webmaster van www.kcv-net.nl en www.stucom.nl (website met studiedocumenten) en secretaris van het leerstoelbestuur van de bijzondere leerstoel Theologie van de charismatische vernieuwing aan de VU (www.stucom.nl/leerstoel). Hij studeerde aan de sociale academie en aan de Katholieke Theologische Hogeschool Utrecht.

Dit artikel is in juli 2013 verschenen in het Internationaal Katholiek Tijdschrift *Communio*, nr. 3/4 (2013), een dubbelnummer over evangelisatie in het kader van *Het jaar van het geloof*. Zie onder en op www.communio.nl.

* Het hier genoemde artikel over Klemens Armbruster staat ook op www.stucom.nl: onder 0302 in SCC-bulletin 16.

uitg. NCD-Nederland, 2005.

**In voetnoot 3 op pag. 4 stond in Communio een verwijzing www.opnieuwbeginnen.com, maar die

website blijkt in juni 2013 niet meer te bestaan.

Meer over katholieke evangelisatie:

Het volgende overzicht van het hele dubbelnummer, waarin bovenstaand artikel van Kees Slijkerman is geplaatst, staat op www.communio.nl:

2013 - 3/4 Nieuwe evangelisatie in het jaar van het geloof

Auteur	Titel	Bladzijden
Redactie	Inleiding en leeswijzer (Klik om te downloaden)	p. 161
P. Lens	Naar 'allen die verre zijn' (Hd. 2,39)	p. 162-171
A. Buckenmaier	Intelligent vuur. Een theologie van de nieuwe evangelisatie	p. 172-184
O. Neubauer	'Waar armoede tot een brug tussen de mensen wordt'	p. 185-199
E. de Jong	De bisschoppensynode over de nieuwe evangelisatie	p. 200-220
T. Schilling	Stand van zaken in de nieuwe evangelisatie: de praktijk in Nederland in het licht van de synode	p. 221-227
K. Slijkerman	Evangelisatie, en daarna	p. 228-238
J. Smith	De lange weg van de nieuwe evangelisatie	p. 239-251
M. Stoelinga	Als leken en priesters het geloof versterken	p. 252-262
F. Paloni	De Neocatechumenale Weg en de nieuwe evangelisatie	p. 263-274
K. Wiecherink	Cum sanctis tuis en aeternum. De weg van een heiden naar de strijdende Kerk	p. 275-286
B. Suijkerbuijk	Een nieuw misformulier voor de nieuwe evangelisatie	p. 287-294
R. Effing	Kerk in verbinding: op weg naar een sociale netwerkkerk	p. 295-306
F. van Iersel	Is evangelisatie in de gezondheidszorg moreel verantwoord?	p. 307-320

Een aantal rooms-katholieke organisaties, bewegingen en initiatiefnemers met hart voor evangelisatie hebben in 2011 een platform voor rooms-katholieke evangelisatie gevormd met een stuurgroep en de website www.rkevangalisatie.nl.

Veel teksten van de bisschoppensynode over evangelisatie in 2012 in Rome, zijn in het Nederlands te vinden op <http://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=650&dos=317>.

Meer op www.stucom.nl over evangelisatie:

0230 H. *Geest in de heilige Kerk, in het hart van de nieuwe evangelisatie en van de oecumene* - L.J. Kardinaal Suenens, pag. 331 t/m 336 uit Boek III 'De heilige Geest, levensadem van de Kerk'

0165 *Getuigen vanuit gemeenschap als nieuwe methode voor evangelisatie?* - Kees Slijkerman. Verslag 4e Pastoraal Congres nieuwe bewegingen, 17-19 september 2006 te Helvoirt

0083 *Dialoogdag over Evangelisatie in Nederland* - Geert van Dartel Verslag van 7e dialoogbijeenkomst RKK-VPE, 12 april 2002 (persbericht). N.a.v. internationaal dialoograpport StuCom 0002

0004uk Engels uittreksel van de officiële Engelse tekst (0003) van het in 1998 verschenen dialoograpport: over evangelisatie, proselitisme en gezamenlijk getuigenis

0003 *Evangelisatie, proselitisme en gezamenlijk getuigenis* - Nederlandse samenvatting (artikel door Kees Slijkerman) van het in 1998 verschenen dialoograpport: over evangelisatie, proselitisme en gezamenlijkgetuigenis.

0002uk *Evangelization, proselytism and common witness*- De officiële Engelse tekst van het in 1998 verschenen dialoograpport: over evangelisatie, proselitisme en gezamenlijk getuigenis

Dit is document 0375 op www.stucom.nl.